

Government Reports

Mednarodno poročilo o verski svobodi za leto 2009 za Slovenijo
Urad za demokracijo, človekove pravice in delo, 26.oktober 2009

Ustava zagotavlja versko svobodo ter druge zakone in načela, ki omogočajo splošno svobodno uresničevanje veroizpovedi.

Vlada RS je v praksi večinoma spoštovala versko svobodo. V obdobju poročanja ni bilo zaznati sprememb v ravnanju vlade glede spoštovanja verske svobode.

Podana so bila posamična poročila o manjših družbenih zlorabah ali diskriminaciji, ki je temeljila na verski pripadnosti, prepričanju ali praksi.

Vlada ZDA razpravlja o verski svobodi z Vlado RS kot del celotne politike spodbujanja človekovih pravic.

I. poglavje Popis prebivalstva glede na veroizpoved

Država obsega 20.273 km² in ima 2 milijona prebivalcev. Glede na popis iz leta 2002 je 58% prebivalstva rimokatolikov, 2% muslimanov in 2% pravoslavnih kristjanov. Skupine, ki sestavljajo manj kot 1% prebivalstva, vključujejo evangelistične protestante, »druge kristjane«, »druge protestante« »orientalske« vere, »druge vere«, agnostike in Žide. Poleg tega je 3% prebivalstva razvrščenega med »verujoče, ki ne pripadajo nobeni veri« in 10% med »nevernike/ateiste«; 16% prebivalcev se ni opredelilo, 7 % pa je razvrščenih med »neznane«.

Pravoslavni in muslimanski prebivalci so večinoma priseljeni Srbi oziroma Bosanci.

II.poglavje Spoštovanje verske svobode s strani Vlade RS

Pravni/politični okvir

Ustava zagotavlja versko svobodo ter druge zakone in načela, ki omogočajo splošno svobodno uresničevanje veroizpovedi. Zakonodaja na vseh ravneh in v celoti varuje to pravico pred zlorabami, bodisi s strani vladnih ali zasebnih akterjev. Ustava prepoveduje diskriminacijo na osnovi vere ter ščuvanje k verski diskriminaciji in razvnanje verskega sovraštva in nestrpnosti.

Zakon o verski svobodi, ki je začel veljati leta 2007, uzakonja spoštovanje verske svobode s strani vlade, pravni status in pravice cerkva in drugih verskih skupnosti, pravice članov, postopek registracije pri vladi, pravice registriranih cerkva in verskih skupnosti in odgovornost Urada Vlade Republike Slovenije za verske skupnosti. Državni svet (zgornji dom Parlamenta) je izpodbijal ustavnost omenjenega zakona nemudoma po začetku njegove veljave. Ob koncu poročevalnega obdobja je Ustavno sodišče presojalo o ustavnosti omenjenega zakona.

Vlada praznuje naslednje verske praznike kot državne praznike: veliko noč, binkošti, Marijino vnebovzetje, božič in dan reformacije. Člani verskih skupnosti, katerih pomembni verski prazniki ne sovpadajo z dela prostimi dnevi, so upravičeni do koriščenja rednega letnega dopusta v ta namen.

Ustava in vojaška zakonodaja določata ugovor vesti vojaške dolžnosti, ki temelji na »verskem, filozofskem ali človekoljubnem prepričanju«.

Za priznanje verskih skupnosti s strani vlade ni formalnih zahtev; verske skupnosti lahko delujejo neomejeno, ne glede na to, ali se registrirajo pri vladi ali ne. Verske skupnosti pa se morajo registrirati pri Uradu za verske skupnosti, če želijo pridobiti status pravnih oseb, ki jim daje pravico do povrnitve preplačila DDV-ja. V skladu z Zakonom o verski svobodi morajo šteti verske skupnosti najmanj sto odraslih članov in biti dejavne v državi najmanj 10 let, da se lahko registrirajo. Verske skupnosti morajo predložiti Uradu za verske skupnosti osnovno vlogo, ki mora vsebovati dokaze o izpolnjevanju teh dveh pogojev, imena predstavnikov skupnosti v državi, opis temeljnih verskih prepričanj skupnosti in organizacijski akt cerkve ali skupnosti. Verske skupnosti, ki so bile registrirane v skladu s prejšnjo zakonodajo, so bile avtomatično registrirane v skladu z novo zakonodajo. Urad za verske skupnosti ni prejel nobenih novih vlog v obdobju poročanja.

Po navedbah Urada za verske skupnosti vlada v skladu z njeno politično usmeritvijo plačuje prispevke za socialno zavarovanje za duhovnike in druge polno zaposlene verske delavce od leta 1991 dalje, kar praviloma plačuje delodajalec. Zakon o verski svobodi odreja, da plača vlada prispevke za enega verskega delavca na tisoč članov priznane verske skupnosti.

V državnih šolah je prepovedan pouk, katerega cilj je izobraževanje učencev v določeni veri, kot tudi molitve. Vlada delno financira plače učiteljev v verskih podružničnih šolah. V šolah s koncesijo ne sme biti javno prikazanih verskih simbolov, toda študenti lahko nosijo verske simbole. V privatnih verskih šolah brez koncesij je verski pouk v splošnem obvezen.

Vlada v manjšem obsegu subvencionira priznane verske organizacije.

Posamezniki lahko vložijo neformalne pritožbe zaradi kršitev človekovih pravic, vključno s kršitvami verske svobode s strani državnih ali lokalnih organov pri varuhu človekovih pravic.

Omejitve verske svobode

Vlada je v praksi večinoma spoštovala versko svobodo. V obdobju poročanja ni bilo zaznati sprememb v ravnanju vlade glede spoštovanja verske svobode.

Voditelji muslimanske skupnosti so izrazili zaskrbljenost, ker njihova skupnost še vedno ni mogla izvajati ustreznih verskih obredov v bolnišnicah. Čeprav je Ministrstvo za zdravje sprejelo uredbe o duhovnih/verskih obredih v bolnišnicah že oktobra 2008, pa do konca obdobja poročanja Ministrstvo ni odobrilo petim kandidatom islamske skupnosti izvajanja verskih obredov in svetovanja muslimanom v bolnišnicah..

Islamska skupnost in mestni veljaki so nekoliko napredovali pri postavitvi džamije in islamskega kulturnega centra v Ljubljani. Islamska skupnost je zaključila nakup zemljišča 31. decembra 2008. Aprila 2009 je ljubljanski župan obljubil, da bo mestna občina krila polovico stroškov gradnje; islamska skupnost je predvidevala, da bo zaključila arhitekturno načrtovanje do septembra 2009, nakar naj bi se začela gradnja. Župan je januarja 2009 zavrnil poskus razpisa referenduma o džamiji, za katerega si je prizadeval član mestnega sveta, ki se je na ta sklep pritožil na Upravno sodišče, ki pa je junija 2009 pritožbo zavrnilo.

Do marca 2009 je vlada razsodila o 1006 (84,5%) od skupno 1191 katoliških denacionalizacijskih premoženjskih zahtevkov – za cerkvene stavbe in spremljevalne objekte, rezidence, poslovne zgradbe in gozdove – ki so bile nacionalizirane po II. svetovni vojni. Katoliški zahtevki so bili v manjšini glede celotnega števila denacionalizacijskih zahtevkov (39642), od katerih je vlada do julija 2008 razsodila o 38584 (97,3%) zahtevkih.

Ob koncu obdobja poročanja posest ni bila vrnjena židovski skupnosti in lastnikom brez dediča, ki je bila zaplenjena ali nacionalizirana med drugo svetovno vojno ali po njej. Leta 2007 je Inštitut za sodobno zgodovino raziskal poročila o takih posestih na osnovi razpisa Ministrstva za pravosodje. Leta 2007 je Svetovna židovska organizacija za restitucijo (WJRO) financirala ločeno raziskavo poročila, ki sta ga jo opravila dva strokovnjaka v povezavi z Inštitutom za etnične študije. Ministrstvo za pravosodje je navedlo, da je Inštitut za sodobno zgodovino končal poročilo spomladi 2008, a ga ne bo objavil ali prevedel v angleščino, dokler WJRO ne bo končala svojega poročila. Ob koncu obdobja poročanja ni bilo objavljeno nobeno poročilo. Ministrstvo za pravosodje, WJRO in židovska skupnost Slovenije so načrtovali razpravo o povračilih po zaključku obeh poročil.

Ni bilo poročil o verskih zapornikih ali pripornikih v državi.

Prisilna verska spreobrnitev

Ni bilo poročil o prisilni verski spreobrnitvi, niti mladoletnih ameriških državljanov, ki bi bili ugrabljeni ali ilegalno odstranjeni iz ZDA ali ki jim ne bi bilo dovoljeno, da se vrnejo v ZDA.

Izboljšave in pozitiven razvoj spoštovanja verske svobode

27. januarja 2009 je vlada je prvič obhajala dan spomina na žrtve holokavsta.

7. septembra 2008 je židovska skupnost ob podpori lokalnih uradnikov priredila tretji letni Evropski dan festivala židovske kulture, ki se ga je udeležil predsednik in je bil medijsko zelo odmeven.

III. poglavje Status družbenega spoštovanja verske svobode

Posamezniki so poročali o manjših družbenih zlorabah ali diskriminaciji na osnovi verske pripadnosti, prepričanja ali prakse. Medverski odnosi so bili v splošnem prijateljski, čeprav je bilo opaziti malo pristnosti med katoliško cerkvijo in tujimi misijonarskimi skupinami, ki jih je le-ta doživljala kot agresivne misijonarje.

Novembra 2008 so vandali oskrunili grobove v gorah na severozahodu Slovenije; v grobovih so bili ostanki muslimanskih vojakov, v glavnem Bosancev, ki so se borili v prvi svetovni vojni. Vandali so s razpršilom prebarvali simbole srbskega nacionalizma na tradicionalnih oznakah, vtisnjenih v spominske plošče Muslimanov.

Predstavniki židovske skupnosti so poročali o nekaterih predsodkih, nevednosti, neosnovanih stereotipih in negativnih podobah Židov v družbi.

Vlada je spodbujala strpnost in nepristransko izobraževanje preko programov v osnovnih in srednjih šolah in uvedla holokavst kot obvezno vsebino v kurikulum sodobne zgodovine v osnovni in srednji šoli.

IV. Poglavje Vladna politika ZDA

Vlada ZDA razpravlja o verski svobodi z Vlado RS kot del celotne politike spodbujanja človekovih pravic. Veleposlaništvo ZDA je vodilo izčrpne pogovore z Vlado RS o nacionalizaciji posesti in povračilu posesti brez dedičev in posesti židovskih skupnosti, zaplenjenih ali nacionaliziranih po II.svetovni vojni. Poleg tega je veleposlaništvo pridobilo uradne informacije o statusu projekta izgradnje džamije. Predstavniki veleposlaništva so se sestali s člani vseh glavnih verskih skupnosti in odgovornimi vladnimi uradniki, da bi se pogovorili o verski svobodi. Veleposlaništvo je prav tako v manjšem obsegu finančno podprla Evropski dan židovske kulture.